

ฐานข้อมูลช่วยสืบค้นสารสนเทศประกอบรายวิชา Information Seeking by Course Code

ดาวนภา สุยะนนท์* นภสินธ์ งามการ จุฑารัตน์ มาลาวิลาส
ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง e-mail: daonapa.suy@mfu.ac.th*

บทคัดย่อ

หน้าที่หลักของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา คือการสนับสนุนพันธกิจด้านการเรียนการสอน และการวิจัยของมหาวิทยาลัย ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำ “ฐานข้อมูลช่วยสืบค้นสารสนเทศตามรายวิชา” (Information Seeking by Course Code) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาในการสืบค้นหนังสือ ตำรา วารสาร และฐานข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้าในรายวิชาต่างๆ

“ฐานข้อมูลช่วยสืบค้นสารสนเทศตามรายวิชา” เป็นการรวบรวมหนังสือ ตำรา วารสารและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่แต่ละรายวิชาต้องใช้ประกอบการเรียนการสอนตามแบบมคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) เชื่อมโยงกับลิงค์ของข้อมูลที่อยู่ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจัดหาและให้บริการฐานข้อมูลดังกล่าวพัฒนาขึ้นโดยใช้โปรแกรม PHP เชื่อมต่อกับ MySQL เพื่อให้ นักศึกษาสืบค้นข้อมูลออนไลน์ของหนังสือ ตำรา วารสาร และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านรหัสรายวิชา (Course Code) หรือชื่อรายวิชา (Course Name) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 นำร่องจากสำนักวิทยาศาสตร์ศาสตร์ จำนวน 34 รายวิชา ประกอบด้วยข้อมูลหนังสือ ตำรา มากกว่า 423 รายการ วารสาร 15 รายชื่อ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ 7 ฐาน และแหล่งลิงค์ข้อมูลอื่น ๆ จำนวน 14 ลิงค์ซึ่งปัจจุบันอยู่ในระหว่างการใช้งานให้นักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ทุกชั้นปี ทดลองใช้งานฐานข้อมูลดังกล่าว

การพัฒนาฐานข้อมูลดังกล่าวได้ช่วยอำนวยความสะดวกให้นักศึกษามีฐานข้อมูลที่สามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศที่แต่ละรายวิชาต้องใช้ประกอบการเรียนการสอน นอกจากนั้นยังเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ในการตรวจสอบว่าศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามีทรัพยากรสารสนเทศของแต่ละรายวิชาความครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่ระบุไว้ในแบบมคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) หรือไม่ประการใดและประโยชน์ต่อศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องตรงกับหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย

คำสำคัญ: แบบมคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา, Course Specification, ฐานข้อมูล

บทนำ

การส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน และการวิจัยของมหาวิทยาลัย เป็นพันธกิจหลักของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น ห้องสมุดในฐานะหน่วยงานทางวิชาการจึงมีหน้าที่ในการจัดหา รวบรวม และบริการหนังสือ ตำรา วารสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่แต่ละรายวิชาต้องใช้ประกอบการเรียนการสอนศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำ “ฐานข้อมูลช่วยสืบค้นสารสนเทศตามรายวิชา” (Information Seeking by Course Code) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษามีแหล่งข้อมูลที่สามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าของแต่ละรายวิชา โดยการรวบรวมหนังสือ ตำรา วารสารและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่แต่ละรายวิชาต้องใช้ในรูปแบบค่อ.3* รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) เชื่อมโยงกับลิงค์ของข้อมูลที่อยู่ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจัดหาและให้บริการ โดยฐานข้อมูลดังกล่าวพัฒนาขึ้นโดยใช้โปรแกรม PHP เชื่อมต่อกับ MySQL เพื่อให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลออนไลน์ของทรัพยากรสารสนเทศในรายวิชา ผ่านรหัสรายวิชา (Course Code) หรือชื่อรายวิชา (Course Name) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 นำร่องจากสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 34 รายวิชา ประกอบด้วยข้อมูลหนังสือ ตำรา มากกว่า 423 รายการ วารสาร 15 รายชื่อ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ 7 ฐาน และแหล่งลิงค์ข้อมูลอื่น ๆ จำนวน 14 ลิงค์ซึ่งปัจจุบันอยู่ในระหว่างการให้นักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ทุกชั้นปี ทดลองใช้งานฐานข้อมูลดังกล่าว

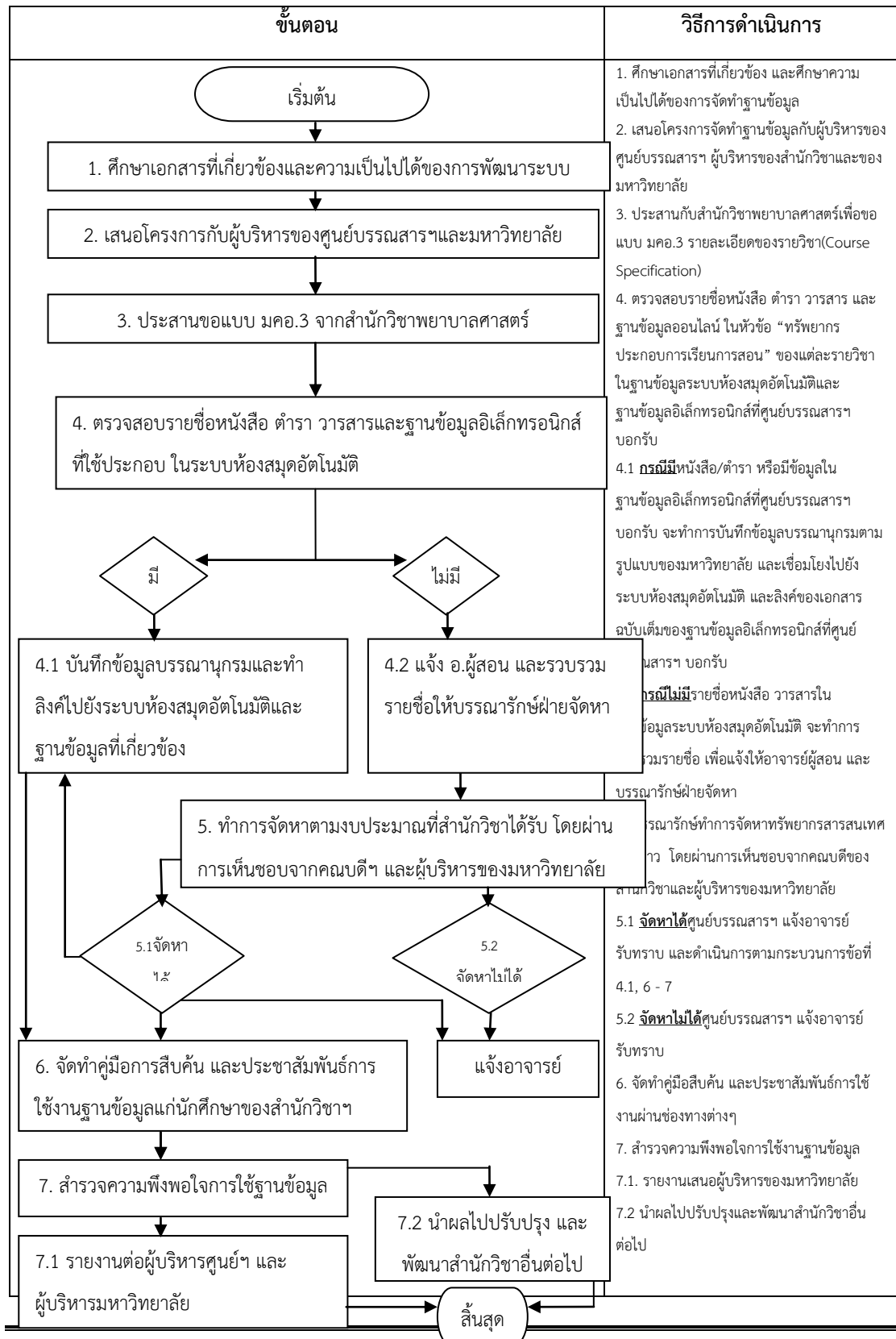
วัตถุประสงค์

1. เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษามีฐานข้อมูลที่สามารถสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศประกอบการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชา
2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาบอกร้อยอย่างคุ้มค่า
3. เพื่อให้การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามีความสอดคล้องและตรงกับหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย
4. เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลการให้บริการใหม่ ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

แบบมคอ.3 หมายถึง รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) เป็นเอกสารที่แต่ละหลักสูตรของมหาวิทยาลัย จำเป็นต้องจัดทำประกอบการเรียนการสอนของแต่ละสำนักวิชา ในแบบมคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา ประกอบด้วยข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้ 1) ข้อมูลรหัสและชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต หลักสูตรและประเภทรายวิชา อาจารย์ผู้ประสานรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน สถานที่เรียน และวันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด 2) จุดมุ่งหมายของรายวิชา และวัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา 3) คำอธิบายรายวิชา จำนวนชั่วโมง ที่ใช้ต่อภาคการศึกษา จำนวนชั่วโมงที่อาจารย์ให้คำปรึกษา แนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล 4) มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ทักษะปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) แผนการสอนและการประเมินผล 6) ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน ได้แก่เอกสารตำราหลัก เอกสารและข้อมูลสำคัญ อาทิ หนังสือ วารสาร ฐานข้อมูลและ

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง 7) การประเมินและการปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

“ฐานข้อมูลช่วยสืบค้นสารสนเทศตามรายวิชา” (Information Seeking by Course Code) พัฒนาขึ้นโดยใช้โปรแกรม PHP และใช้ My SQL เป็นฐานข้อมูล ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 นำร่องการจัดเก็บข้อมูลจากแบบ มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) จากสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 34 รายวิชา ประกอบด้วยข้อมูลหนังสือ ตำรา มากกว่า 423 รายการ วารสาร 15 รายชื่อ ฐานข้อมูลออนไลน์ 7 ฐาน และแหล่งลิงค์ข้อมูลอื่นๆ จำนวน 14 ลิงค์

โดยที่นักศึกษาสามารถสืบค้นข้อมูลโดยเลือกสืบค้นจาก รหัสรายวิชา (Course Code) หรือชื่อรายวิชา (Course Name) เมื่อสืบค้นแล้วจะปรากฏรายละเอียดของทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน จำแนกตามหัวข้อดังนี้

1. Textbooks ประกอบด้วยรายการหนังสือ ตำรา ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา

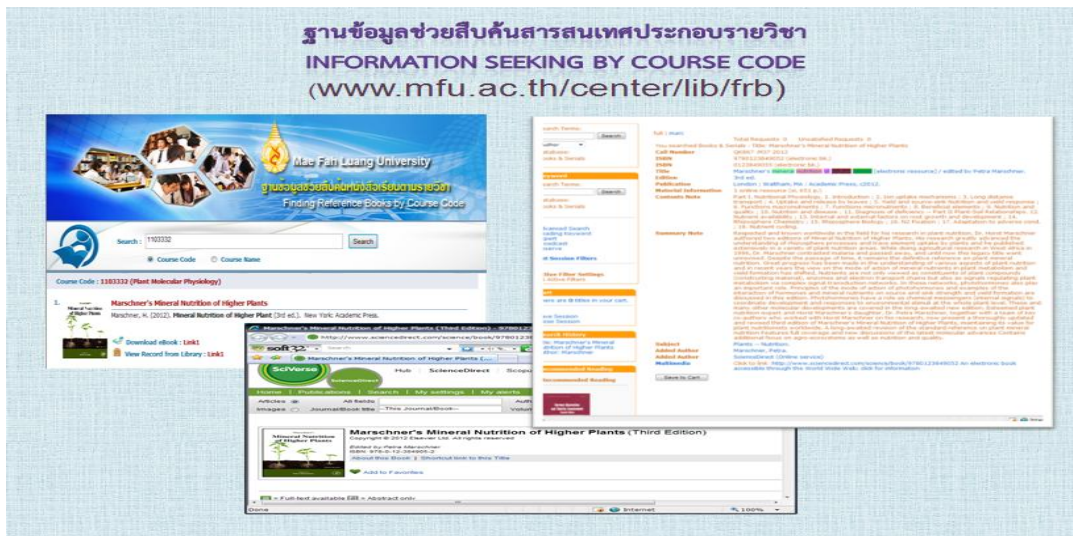
1.1 **Download eBook** เป็นการเชื่อมโยงลิงค์ไปยังฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (eBook) ไปยังฐานข้อมูลที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาบอกรับ เพื่อให้นักศึกษาเปิดอ่านเอกสารฉบับเต็ม (Full Text)

1.2 **View Record from Library** เป็นการเชื่อมโยงลิงค์ไปยังรายการหนังสือ ตำรา ไปยังเว็บ OPAC ของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ VTLS เพื่อให้นักศึกษาทราบเลขหมู่ และสถานะของหนังสือที่มีให้บริการในศูนย์บรรณสารฯ

2. Journals ประกอบด้วยรายชื่อวารสารที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา โดยจะเชื่อมโยงลิงค์รายการวารสารไปยังเว็บ OPAC ของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ VTLS และเชื่อมโยงลิงค์ไปยังฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Journal) ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาบอกรับ หรือลิงค์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. **Electronic Resources** ประกอบด้วยรายชื่อฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าในแต่ละรายวิชา โดยจะเชื่อมโยงลิงค์ไปยังฐานข้อมูลออนไลน์ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาบอกรับ

4. **Link** ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลแนะนำหรือข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าในแต่ละรายวิชา เป็นการเชื่อมโยงลิงค์ไปยังเอกสารและข้อมูลแนะนำเหล่านั้น

ภาพที่ 1 แสดงหน้าจอการสืบค้น

คณะผู้จัดทำได้จัดทำคู่มือการสืบค้นฐานข้อมูล และทำการประชาสัมพันธ์การใช้ฐานข้อมูลดังกล่าวผ่านช่องทางต่างๆ และได้จัดส่งลิงค์ของฐานข้อมูลดังกล่าวผ่านระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ของมหาวิทยาลัยไปยังนักศึกษาสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ทุกชั้นปี จำนวน 410 คน เพื่อให้นักศึกษาทดลองใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 และเมื่อเสร็จสิ้นภาคเรียนที่ 2 จะทำการสำรวจความพึงพอใจของการใช้ฐานข้อมูลดังกล่าว (Feedback) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาฐานข้อมูลของสำนักวิชาอื่นให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

คณะผู้จัดทำศูนย์บรรณสารฯ ได้นำเสนอ “ฐานข้อมูลช่วยสืบค้นสารสนเทศตามรายวิชา” (Information Seeking by Course Code) กับผู้บริหารของศูนย์บรรณสารฯและของมหาวิทยาลัย ในการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ณ สิ้นสุดไตรมาส 4 เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2556 ที่ผ่านมา โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผู้บริหารของมหาวิทยาลัย

เพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักศึกษาอย่างทั่วถึงทั้งมหาวิทยาลัย จึงเสนอแนะให้มีการจัดทำฐานข้อมูลนี้ไปยังสำนักวิชาที่เปิดสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) อาทิ สำนักวิชาศิลปศาสตร์ สำนักวิชาการจัดการ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้นและเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศูนย์บรรณสารฯ ให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e-Library) ควรจัดหาหนังสือ ตำราหลักที่แต่ละวิชาใช้ในรูปของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (eBook) ควบคู่ไปด้วย

ข้อเสนอแนะจากคณะผู้จัดทำฐานข้อมูล

การจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าว ถึงแม้ว่าจะเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้น แต่ก็เป็ฐานข้อมูลที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางวิชาการของมหาวิทยาลัย เพื่อให้การจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าวมีความครบถ้วน สมบูรณ์ทุกสำนักวิชา มหาวิทยาลัยควรพิจารณาอัตราพนักงานใหม่ที่รับผิดชอบภาระงานดังกล่าว

การนำไปใช้ประโยชน์

ด้านนักศึกษา

นักศึกษาสามารถใช้ฐานข้อมูลดังกล่าว เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกสำหรับช่วยในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศประเภทต่างๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนของแต่ละรายวิชา

ด้านอาจารย์

อาจารย์ผู้สอนสามารถตรวจสอบว่ารายการหนังสือ ตำรา วารสาร ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ มีความครบถ้วน หรือมีให้บริการในศูนย์บรรณสารฯ มากน้อยเพียงใด

ด้านศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาสามารถจัดหาเอกสาร ตำรา วารสาร และฐานข้อมูล ให้มีความสอดคล้องและตรงกับหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย และช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ศูนย์บรรณสารฯ จัดหาอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สำนักวิทยบาลศาสตร์. (2556). *หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 : รายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3 และ มคอ. 4) หมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาชีพบังคับ*. เชียงราย: หน่วยพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ส่วนประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร. (2555). *แนวทางในการดำเนินการหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ*. เชียงราย: บดินทร์การพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. มคอ. 3 *รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification)*. สืบค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.mua.333go.th/users/tqf-hed/news>

Tarr, A. (2012). *PHP and MySQL: 24-hour trainer*. Indianapolis, IN: John Wiley & Sons.